

Başvuru Numarası : 2024/1938  
Toplantı Tarihi/Sayısı : 12.03.2025/51  
Karar Numarası : 2025/121  
Başvuran : Roman Hafıza Çalışmaları Derneği (Romani Godi)  
Başvuran Vekili : -  
Adres : -  
Muhatap Kurum/Kişi : -  
Muhatap Adres : -

## I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, 12/9/2024 tarihinde Uzunköprü Hür Gazetesi'nde S.M. tarafından yazılan "Kaymakam Onur Kökçü" başlıklı köşe yazısında Romanlara yönelik ayrımcı, ötekileştirici ve nefret söylemi içeren ifadelerin yer aldığı iddiasına ilişkindir.

## II. İDDİA VE TALEP

2. Romani Godi adına başvuran F.K.F., 12/9/2024 tarihinde Uzunköprü Hür Gazetesi'nde yayımlanan "Kaymakam Onur Kökçü" başlıklı köşe yazısında yer alan ifadelerin Romanlara yönelik ayrımcı, ötekileştirici ve nefret söylemi içerikli olduğunu, yazıda kullanılan ve nefret söylemi içeren ifadelerin, Roman vatandaşları doğrudan hedef alarak toplumda derinlemesine kökleşen ön yargıları güçlendirdiğini ve toplumsal huzuru tehdit ettiğini, bu tür nefret söylemlerinin yayılmasının yalnızca Roman toplumunu hedef almakla kalmadığını aynı zamanda daha geniş bir kitleyi etkilediğini ve sosyal dışlanmayı körüklediğini, Roman vatandaşların ayrımcılığa maruz kalmasının toplumsal entegrasyonu zorlaştırdığını ve bu tür söylemlerin toplumda yarattığı izlerin uzun vadede telafisi imkânsız zararlar doğurduğunu, 12/9/2024 tarihinde Uzunköprü Hür Gazetesi'nde S.M. tarafından yazılan "Kaymakam Onur Kökçü" başlıklı köşe yazısında, Romanlara yönelik ayrımcılık içeren ifadeler kullanıldığını, yazının özellikle Aşçıoğlu Mahallesi'nde yaşayan Romanları hedef alarak onları olumsuz stereotiplerle damgaladığı ve toplumsal huzursuzluğu körükleyen bir dil kullanıldığını, yazının Romanları toplumsal dışlanmaya ve nefret söylemine maruz bıraktığını, yazıda yer alan "*Roman vatandaşlar her gece sokak eğlencesi yapar. Yaparken de desibelin en tepesine çıkarak dayanılmaz bir gürültü kirliliği yaratırlar... Roman Açılımı denen eşitsizlik timsali uygulamadan dolayı, korkarlar bunlardan.*" ifadelerinin açıkça nefret söylemi barındırdığını, bu ifadelerin Romanları toplumsal huzursuzluğun kaynağı olarak gösterirken, onları sorumsuz ve toplumun geri kalanından izole edilmesi gereken bir grup olarak damgaladığını, ayrıca Roman Açılımı gibi sosyal politikaları "eşitsizlik timsali" olarak tanımlayarak devletin Romanlara yönelik pozitif ayrımcılık politikalarını küçümsediğini ve toplumda Roman karşıtı ön yargıları beslediğini, yazının başka bir bölümünde ise Romanların aşağılayıcı bir biçimde devlet yardımlarını haksız yere almakla suçlandığını, bu tür

ifadelerin Roman toplumunu, toplumun gözünde suçlu bir grup olarak gösterdiğini, ayrımcı ve dışlayıcı ön yargıların yayılmasına neden olduğunu iddia etmekte ve Uzunköprü Hür Gazetesi'nde yayımlanan "Kaymakam Onur Kökçü" başlıklı yazının ayrımcılık yasağı ve nefret söylemi bağlamında incelenmesini, bu tür ifadelerin Kurumumuz tarafından tespit edilmesini, ilgili yazının yayından kaldırılmasını, S.M.'nin Uzunköprü Aşçıoğlu Mahallesi'nde yaşayan Romanlardan açıkça özür dilemesini, ifadelerin nefret söylemi ve ayrımcılık içerdiğine karar verilmesi durumunda Uzunköprü Hür Gazetesi ve S.M.'ye gerekli idari yaptırımların uygulanmasını, başvuru konusuyla ilgili nefret söylemi ve ayrımcılık yasağı ihlalleriyle ilgili bir rapor hazırlanarak kamuoyunun bilgilendirilmesini ve medyanın daha sorumlu bir dil kullanması konusunda uyarılar yapılmasını, Romanlara yönelik nefret söylemi ve ayrımcılık içeren ifadelerin önlenmesi amacıyla Uzunköprü Hür Gazetesi'ne ve ilgili medya kuruluşlarına yönelik insan hakları eğitimi ve farkındalık artırıcı önlemler alınmasını ve Gazete tarafından tezkip ve özür yazısı yayınlanmasını talep etmektedir.

### III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesi şöyledir:

*"Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir."*

4. 6701 sayılı Kanun'un "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

*"(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.*

*(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.*

*(...)"*

5. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde, "g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek." Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

6. Mezkûr Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

*"(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.*

*(...)"*

*(9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."*

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvurunun kanuni temsilci veya vekil aracılığıyla yapılması" başlıklı 37'nci maddesi şöyledir:

*"(1) Başvurular, kanunî temsilci veya vekil tarafından da yapılabilir. Kanunî temsilci veya vekil aracılığıyla yapılan başvurularda temsile veya vekâlete dair geçerli bir yetki belgesinin sunulması zorunludur. (2) Başvurunun, başvurucunun kanunî temsilci veya vekili tarafından yapılması durumunda kanunî temsilci veya vekilin; a) Adı, soyadı ve imzası, b) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları için*

vatandaşlık kimlik numarası, c) Yabancılar için pasaport numarası, uyuşu ve varsa kimlik numarası, ç) Tebligata esas yerleşim yeri veya iş adresi, d) Varsa bildirimde esas elektronik posta adresi, telefon ve faks numarası, başvurularda yer alır. (3) Kanunî temsilci veya vekil aracılığıyla yapılan başvurularda tebligat bu kişilere yapılır."

**8. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön inceleme yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:**

*"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... f) Başvuruda bulunması gereken bilgilerin yer alıp almadığı yönlerinden incelenir(...)"*

**9. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:**

*"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinde kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularda ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*

*(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."*

#### **IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE**

**10.** Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

**11.** 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde, insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

**12.** 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrası *"Ayrımcılık yasağı ihlalinde zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir."* hükmünü haizdir. Bu hükümden, başvuru Kurumumuza başvuru yapılabilmesi için ayrımcılık yasağı ihlalinde doğrudan veya dolaylı olarak zarar gördüğü iddiasının bulunması gerektiği, başka bir ifade ile mağdur sıfatını haiz olması gerektiği anlaşılmaktadır.

**13.** 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca ayrımcılık yasağı ihlalinde zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. Mezkûr Kanun'un anılan maddesine göre ayrımcılık yasağının ihlali durumunda Kuruma yapılan başvurularda "zarar görme" iddiasının yer alması gerekmektedir. Özel hukuk tüzel kişileri arasında sayılan dernekler ise sadece dernek tüzel kişiliğine ait hakları ihlal edildiği gerekçesiyle Kuruma başvuru yapabilmektedir.

**14.** Başvuru, başvuranın 12/9/2024 tarihinde Uzunköprü Hür Gazetesi'nde yayımlanan S.M. tarafından yazılan "Kaymakam Onur Kökçü" başlıklı köşe yazısında yer alan Romanlara yönelik ayrımcı, ötekileştirici ve nefret söylemi içeren ifadelerin Romanlara yönelik ayrımcı, ötekileştirici olduğundan ve nefret

söylemi içerdüğinden ayrımcılık yasağı ihlali teşkil ettiği iddiası ile söz konusu haberin ayrımcılık yasağı ve nefret söylemi bağlamında incelenmesi, idari yaptırım uygulanması, ayrımcı söylemin etkilerinin ortadan kaldırılması ve benzer ihlallerin önlenmesi için gerekli adımların atılması talebine ilişkindir.

**15.** Kuruma yapılan başvurularda başvuranların ihlal iddiasına konu işlem, eylem ya da uygulamalardan haklarının doğrudan etkilendiğini ileri sürmesi gerekmektedir. Başvuran tüzel kişi olduğunda ise tüzel kişiliğine yönelik haklarının ihlal edildiğini ortaya koyduğunda başvurunun ehliyet kriterini taşıdığı kabul edilmektedir. Bu kapsamda başvuru Roman Hafıza Çalışmaları Derneği (Romani Godi)'nin başvuruya konu ifadelerden dernek tüzel kişiliğine ait haklarının etkilendiğini ortaya koyması gerekmektedir.

**16.** 6701 sayılı Kanun uyarınca Kuruma yapılan başvurularda başvuranın tüzel kişi olması durumunda, ihlal iddiasına konu işlem, eylem ya da uygulamalardan tüzel kişiliğe yönelik hakların doğrudan etkilenmesi gerekmektedir. Ancak söz konusu başvuru hakkında, derneğin tüzel kişiliğine ilişkin bir hak ihlali tespit edilemediğinden derneğin mağdur statüsünü ve bu yönüyle taraf ehliyeti kriterini taşımadığı değerlendirilmektedir.

**17.** Başvuranın iddia ve talepleri yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde; Dernek tüzel kişiliğine ilişkin bir hakkın ihlal edilmemesi nedeniyle Derneğin mağdur statüsünü taşımadığından başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve bu nedenle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

## **V. KARAR**

**A.** Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

**B.** Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

**C.** Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

12/3/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

**e-imzalıdır**

Av. Alişan TIRYAKI  
Daire Başkanı

**e-imzalıdır**

İsmail AYAZ  
Üye

**e-imzalıdır**

Mehmet Emin GENÇ  
Üye

**e-imzalıdır**

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU  
Üye

**e-imzalıdır**

Av. Zennure BER  
Üye

